



Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

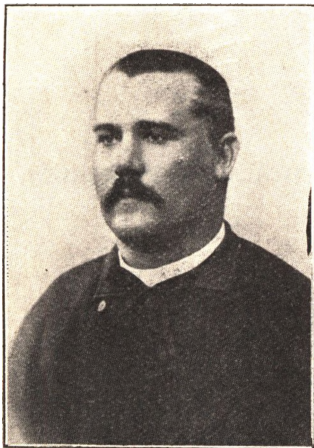
Claus Rønlev

KRISTIAN NIELSEN

ERINDRINGER
FRA MIT GAMLE HJEM
PAA LANDET



ODENSE
ANDELSBOGTRYKKERIET I ODENSE
1914

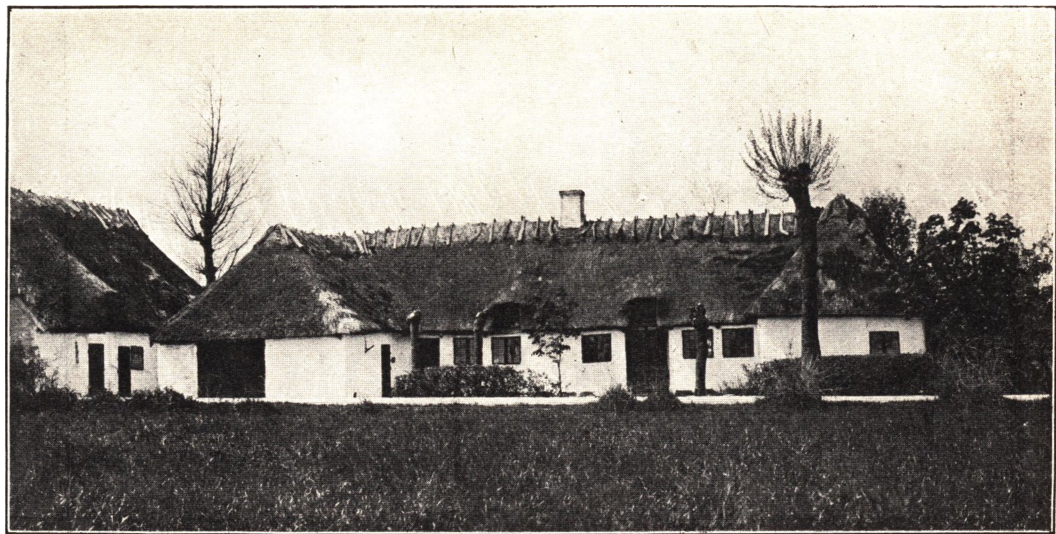


Kristian Nielsen.

Et landlivinteresseret Publikum tilegnet.

*Kære Læser! Er Du Køber af denne lille Bog,
modtag da min hjerteligste Tak og vær forvisset
om, at den lille Skærv, der tilfaldt mig ved Bogens
Salg, faldt veldædigt.*

KRISTIAN NIELSEN



Uglebjerghuset.

Cirka 1¹/₄ Mil syd for Odense ligger Landsbyen Højby i en smuk og frugtbar Egn; det er en køn, middelstor By, der ligger ca. midt i Sognet med mange gamle, velholdte og nye Gaarde og i lige Maade Huse samt Villaer. Byens Hovedgade med sine Bugter og Sving gaar langs gennem Byen Øst og Vest, og hele Sognet gennemskæres midt over af Svendborg Landevej, Syd og Nord, saa Beliggenheden efter mit Skøn er en af de bedste.

I den østlige Bydel ligger Sognets gamle Kirke; dens Skib og Taarn er opført af Munkesten i den senere Del af Middelalderen. Vaabehuset blev bygget i det 17. Aarhundrede og paa dens jernbeslagne Dør staar Aarstallet 1652. Altertavlen er skænket til Kirken i Aaret 1753 og forestiller Nedtagelsen af Korset. Prædikestolen er fra Aaret 1578. Kirkens Kapel blev af Ejerne til Hollufgaard bygget i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede; der henstod nogle gamle læderbetrukne og metalbeslaede Ligkister. Over Indgangsdøren er der anbragt Aarstallet 1728 og Roseningernes Vaaben.

Skolebørnene havde en Gang faaet Lov til at besøge samme Kapel, da Døren pludselig blev smækket i af et Vindpust eller hvad, saa de ikke kunde komme ud; nu var gode Raad dyre, bange var de, og da Raaben, Banken og Skrigen ikke hjalp, fandt de dog omsider paa Raad; gennem en Rude, der var til at lukke op i det store Vindu, blev en lille Pige puttet ud, saa der blev snart lukket op igen, men Forskrækkelsen havde de, og den glemte de vist ikke saa snart.

Nu er de gamle Ligkister fjernet og begravet paa Kirkegaarden. og Kapellet er bleven indrettet til Ligkapel for hele Sognet.

Der har ogsaa en Gang været Ildløs i Kirken. En Aften gik Lars Væver, vor Genbo, forbi, og han sagde: „De siger, der er Ild i Kirken.“ Og ganske rigtig, da Folk kom til Stede, brændte det ogsaa derinde, og en Gaardmand gik og slog Ruderne ind med sin Kæp for at Røgen kunde trække ud. Naa, heldigvis blev Ødelæggelsen ikke af større Betydning, og godt var det, at den gamle, hyggelige Kirke ikke blev et Rov for Luerne. Alter og Alterdug gik jo ikke Ram forbi, men Branden var vel ogsaa nok opstaaet ved Uforsigtighed fra Alterlysene, skønt der gisnedes jo noget om Ildpaasættelse, men hvem ved?

Paa Kirkegaarden ligger mine Oldeforældre, Bedsteforældre, en Morbroder samt to Søskende, en Broder og en Søster, begravet.

Tæt op til Kirkegaarden laa den gamle Skole, som blev nedreven, begrundet paa daarligt Drikkevand. Lidt henne i Byen er der nu bygget en pæn ny Skole, der ligger noget højt, skraas over for Gadekæret.

Paa Hjørnet af Landevejen og Gaden ligger den gamle Kro; der er en dejlig gammel Have med mange store Træer. Før Sydfynske Jernbane kom, som gennemskærer Sognets vestlige Del med Station i Byen, var der til sine Tider en ganske stor Trafik her; en af de største Dage var vel nok St. Knuds Marked i Odense, da var Lokalteterne ikke for store, og Rejseladen forslog ikke, men Udenomspladsen maatte tages med. I mange Aar var der en stor Handel i Kolonial, men da den nye Brugsforening kom, som driver en omfattende og forskelligartet Handel, kunde den ikke bestaa i Konkurrencen.

Mellem Stationsvejen og Banen, tæt ud til Gaden, ligger det gamle Stævne oppe paa en Høj, hvor hver Gaardmand havde sin Navnepæl; naar Byhornet

saa lød ud over Sognet, da vidste Folk, hvad det betød, saa skulde rette vedkommende til Stævnemøde for at drøfte Sognets Anliggender, men nu er den gamle Tradition jo kun en Saga blot, og Sogneraads-møderne finder nu Sted i et hyggeligt Forsamlingshus.

Ved Landevejen, lidt Syd for Byen, ligger Højby-Allerup Andelsmejeri, hvor disse to Sogne faar deres Mælk behandlet.

Skraas over for Kroen, paa den modsatte Side Landevejen og Gaden, ved Byens andet Gadekær, ligger Elektricitetsværket, hvor Folk ikke alene kan faa deres Belysning produceret, men ogsaa deres Maskinkraft. Ja, uden at overdrive tør man vel nok sige, at der er de Landsbyer, der i flere Henseender, hvad Fremskridt angaar, er sit Hestehoved foran smaa Købstæder.

Sognet er velsitueret, der er mange velstaaende Folk og saa godt som ingen fattige, det præges ikke af Ødemarks Hytter og Rønner, som man undertiden træffer paa andre Steder, hvor Nød og Elendighed, Fattigdom og Savn i mange Tilfælde bor tilhuse. Af Hytter og Rønner tilhører vel nok de fleste vore gamle Herregaarde. Næst efter Købstædernes bebyggede Kvarterer, tør jeg nok efter min Mening sige, at der er Arnestedet for noget af Samfundets moralske Fordærv. Naa, lad os ikke se alt for pessimistisk paa de forskellige Forhold, der er jo i Verden saa mangen Brøst, men Gud ske Lov for Trøsten, der er at finde i det lille Vers, som Digteren saa smukt skriver, og hvori det hedder:

Hverdagsfolk med grove Hænder
tit paa Livet sikrest ta'r,
Lykken ofte klarest brænder
bag en Væg med sprukket Glar.

Ja, at ræsonnere er et og reformere et andet; men et tror jeg, de fleste kan mødes i Ønsket om, og det er, at der i en nær Fremtid ved Lov maa blive

ordnet saaledes, at alle, der kan og vil arbejde, maa faa saa meget at fortjene, at de ikke er nødt til at ty til Fattighjælpen. Arbejd er jo, som det gamle Ord lyder, Velsignelse og Ære, ej Trællens usle Lod, men Frimands Kald.

Er der nogen, der ved, hvad det vil sige at leve under en inhuman Lov, saa ved jeg det.

Jeg er nemlig født Krøbling, uskikket til alt Arbejde, 40 Aar gammel, og har fra jeg var 18 Aar nydt en utilstrækkelig Fattighjælp, hvad jeg nok tror, at ingen med Rette, som kender mig, kan staa frem og sige, at det er humant, men lad os haabe paa bedre Tider; der er jo et gammelt Ord, som siger, at Haabets Lund er immer grøn, men der er ogsaa et, som siger, at mens Græsset gror, dør Horsemor.

Fra Byen Nord paa strækker Landevejen sig i lige Linie ud til Sognets Grænse; et Stykke fra Byen gennemskærer samme Stykke Vej et Bakkedrag (Uglebjerg), som strækker sig i øst- og vestlig Retning. Fra Landevejen til begge Sider Nord om Bakkerne lige over for hinanden, saa der bliver en Korsvej, gaar Allerup- og Lindevedgyden.

Her ved Korsvejen, Uglebjerg og Omegnen der omkring, har jeg 1893 overværet en stor Efteraarsmanøvre.

Vor gamle Nabo, Peder Nielsen, der nu bor paa Hjørnet af Landevejen og Lindevedgyden er Veteran fra 64. Han kom en Morgen, da jeg endnu laa i Sengen og sagde til mig: I Dag, saa hurtig som muligt, har du at stille oppe hos mig, da der efter alt at dømme skal afholdes stor Manøvre i Terrænet med Hovedslag ved og paa Uglebjerg. Jeg skal love for, at det gav Appel, og en, to, tre, saa var jeg ude af Sengen og i Tøjet, om ikke i feltmæssig Paa-klædning, og da jeg havde faaet lidt Davre, stævnede jeg i spændt Forventning mod Krigsskuepladsen nynnende paa: „Den Gang jeg drog afsted.“ Da jeg kom til Stede, havde den ganske Armé fra Odense,

der kom ad Lindevedgyden, passeret Korsvejen og var paa Vej gennem Højby efter Aarslev. Nu begyndte Peder Nielsen og jeg at holde Krigsraad, og allerbedst som vi staar og drøfter Situationen, kommer Hærstyrken tilbage, den var maaske kommen Fjenden for nær, og sætter sig fast ved Uglebjerg. Snart var de i Stilling, Kanonerne kørt op, Gevær- og Kanonild aabnet; to Kanoner var placeret paa Hulvejen henne mellem Bakkerne, ca. 50 Alen fra Peder Nielsens Hus, hvor jeg stod, og jeg vil ærlig indrømme, at jeg ønskede ikke, nemlig for mine Ørens Skyld, at komme dem paa nærmere Hold, men ikke nok med det, i en Hurtighed, man vel næsten maatte forbavses over, blev den ene Kanon flyttet og plantet op lige uden for Husets Vinduer. Ja, selv om det var vældig fejgt, kan jeg vel nok ikke undlade at bemærke her, at var der nogen, som flygtede den Dag, saa var det mig; i mindst lige saa stor Hurtighed som Kanonens Flytning fo'r jeg sporenstregs ind i Huset og naede netop lige tidsnok at komme til at se ud af Vinduerne, da Kanonen blev brændt af. Et Lyn, et Skrald og syv Ruder raslede ned samt en stor dekoreret Rude i Forstuen, som dog ikke gik i Stykker.

Som forstaaeligt er, blev Opstandelsen stor. Jeg kommanderede i min Befippelse: Luk Vinduerne op.

Konen fo'r omkring inde i Huset og Manden udenfor, for at finde rette vedkommende og faa Skaden anmeldt. Snart var det i Orden, og Kanonen blev flyttet, før den havde afgivet flere Skud, for havde den faaet Lov til at blive staaende, havde det meste af Huset vel nok været ramlet sammen før Øvelsen var forbi.

Den Dag ved Uglebjerg glemmer jeg vel nok aldrig, og da jeg aldrig skulde blive Soldat, vilde jeg nødig undvære, hvad jeg her saa og hørte.

Det var kun smaa Feltkanoner, men alligevel at høre disse Brag, naar de paa deres Lydbølger og

med flerfoldigt Ekko drønende fo'r ud gennem Rummet. Ja, det var et imponerende Sceneri, som her blev rullet op for os vel nok ikke uden Indtryk paa de mange Tilskuere, som havde givet Møde, om end noget forskelligt. Nogle saa vel nok derpaa med Begejstring og andre med Gru, særlig ved at skelne mellem Leg og Alvor, Ret og Uret.

Naa, heldigvis blev vore kære gamle Bakker ikke den Dag besudlet med Menneskeblod, for havde det været Tilfældet, da vilde det have været et spøgelsesagtig Minde, naar man en St. Hans Aften vilde op paa Bakkerne for at blusse og more os lidt. Et saadant Minde vilde vel mindst have været lige saa uhyggeligt, som hvis man paa Hjemvejen efter at have smagt ordentligt paa det gamle Øl skulde have mødt et Kobbeltroldeheks paa Kasteskaft.

Jeg har en Gang læst, at Krig var det samme som Satan vilde gøre, hvis han blev vanvittig, og det kan vel i Grunden nok have en vis Berettigelse.

Det er i Aar 50 Aar siden vor sidste ulykkelige Krig 1864, og jeg vil derfor mindes den med dette lille Vers:

Højtideligt der synges om
 ej Hærens Tal gør sejrrig;
 men den Gang 64 saa kom,
 det viste sig krapelig.

Naar Peder Nielsen, som var en tro Patriot, og jeg siden kom til at tale om Slaget ved Uglebjerg, var han ikke helt fri for at ville drille mig, fordi jeg, den Dag Kanonen blev flyttet, flygtede ind i Huset, men i mit stille Sind var jeg ikke helt fri for at være lidt skadefro, fordi han paa saadan en Dag, særlig da Kronprins Frederik med Følge var med, ikke havde faaet hejst et Dannebrogssflag, hvad der vel nok ærgrede ham ikke saa lidt.

Af en Række Huse, der ligger tæt ud til Landevejen, som kaldes Re'en, ligger det første i et Dalstrøg Syd for Uglebjerg, og det sidste ude ved

Sognets Nordgrænse, hvor Vejen slaar en Kurve. Kun et af alle disse Huse ligger øst for Landevejen, de øvrige vest for.

Det sjette Hus i Rækken fra Korsvejen var Uglebjerghuset, mit gamle Fødehjem. Ja, jeg føler Trang til at sige det her, at Glæden over mit gamle Hjem paa Landet, kan jeg umulig tolke paa nogen smukkere Maade, end det kan læses i Verset af den kendte Sang.

Jeg elsker den gamle, den vaklende Rønne.
Et kærligt Hjem den min Barndom bød,
der lærte jeg, fra jeg begyndte at skønne,
at Nøjsomhed krydrer det daglige Brød.

Som Billedet viser laa Huset i Flugt med Landevejen med en Fløj i hver Ende, det var en af de smukke gamle Boelstedtyper, det trefløjede Sted.

Bag ved, paa hver Ende af Huset, var der en Skraakove.

Ved den ene Ende af Huset, med en bred Slippe imellem, hvor der kunde køres med Korn, Gødning, Brændsel o. s. v., laa en Tærskelade med den ene Gavl mod Landevejen og den anden mod Marken.

Nord og Vest om Huset var der en dejlig gammel Have med mange Frugttræer, Frugtbuske og Blomster samt Kartofler, Kaal og Urtesager af forskellig Slags.

Huset og Haven laa i det nordøstlige Hjørne af Marken; der var til Huset et Jordtilliggende af godt syv Tønder Land.

Nu har jeg givet et nogenlunde Rids over, hvordan der saa ud uden for. Lad os saa gaa ind.

Naar man kom ind i Forstuen, var dennes Gulv af Kampesten. I Krogen til venstre, ved den faste Dør, stod, som Regel, en Jernstang eller en Retholdt til at stænge for Døren med, da den ikke lukkede saa godt.

Ja, jeg sagde Retholdt, min Bedstefa'er var nemlig

i sin Tid stor Murmester og havde meget Kirke- og Herregaardsarbejde. Naar han saa paa forskellige Steder skulde ud at inspicere sine Folk, sagde han til min Bedstemo'er: „Sadl mig Hoppen, Hanne.“ Og naar det var gjort, svang han sig i Sadlen og i kort Galop fo'r han saa fra Stedet af med Kasketten i Nakken og sin lange Skødefrakke flagrende bag ud over Hesten.

Min Fa'er var i Lære hos min Bedstefa'er, da han blev kendt med min Mo'er, om han skulde have sat Ftt paa Ftt syv Gange ved jeg ikke, men saa meget er vidst, at Mesters Datter fik han.

Fa'er var baade Musiker, Murer, Møller og Landmand, men som det hedder, at nitten Haandværker gør tyve Ulykker, blev for Familien paa en tragisk Maade til en vis Grad bekræftet her.

I Væggen lige overfor Gangdøren sad et lille Vindu med ni blyndfattede Ruder ind til et lille Kammer.

Ad Døren til højre, over en høj Dørtærskel, kom man lidt ned ind i den forreste Stue; det var en tofags Stue med to Karm Vinduer ud til Gaarden. Lige inden for Døren laa en stor, flad Natursten. Noget af Gulvet var af brændte Mursten og noget af Ler, saa Gulvet i sin Helhed var jo i Grunden af tre forskellige Slags. Hen under Vinduerne stod et gammelt Egetræsbord med Plads til et Par Stole. I det ene Hjørne stod et gammelt dekoreret Skab med paamalet Navnetræk og Aarstallet 1717, hvor det stammede fra, ved jeg ikke, det har i sin Tid været Klædeskab, nu var det Madskab. En Dør til venstre førte ind til Sovekammeret, og en lige for ind til Stadsstuen.

Sovekammeret var en trefags Stue med to Karm Vinduer ud til Haven; herinde var der Bræddegulv. Det ene Fag af Stuen var taget til to indlukte Senge og midt imellem disse, ind i Sengene, var der lavet et Klokkehus, hvor den store, gamle Klokke sad. I Hjørnet til venstre stod en Komfurkakkellovn, og

hen under Vinduerne stod et Bord, som til Hovedmaaltiderne blev trukket frem paa Gulvet for at give mere Plads der omkring, og naar Maaltidet saa var forbi, blev det sat tilbage igen. Der var nemlig mange Børn. Jeg var den femte af ti Søkende, seks Piger og fire Dreng, som alle var født i Huset. Ja, det kan man da kalde Frugtbarhed, og det er der vel overhovedet ikke en hel Del at sige noget om ud over det, at var Forældre blot deres Ansvar over for Børnene noget mere bevidst, end det er Tilfældet, vilde en stor Skavank for Samfundet være afhjulpet. Paa Væggen hang Fa'ers Violin i en rød Kalveskindspose. Naar Fa'er saa efter Fyraften var bleven vadsket, og gik hen og tog Violinen ned, da var vi Børn gerne glade, og medens Mo'er saa var ude at røgte, gik det somme Tider lidt livligt til herinde. Fa'er spillede, og Børnene dansede, saa det var en Lyst; naar Mo'er saa kom ind med Mælken, da maatte Dansen indstilles, saa blev de sorte Skalgryder taget frem og sat paa Bordet og Mælken siet op deri. Paa to Stranger ved hver Side paa Loftsbjælken laa en lang Hylde, hvorpaa Mælken blev hensat, naar den saa havde staaet sin Tid for at bære Fløde, blev den taget frem og skummet, og naar der var samlet tilstrækkelig Fløde, blev den lille Stagekærne sat ind paa Gulvet, og saa blev der kærnet. Blev der saa til Tider lidt mere Smør, end vi selv havde Brug for, da gik Mo'er den lange Vej til Odense og solgte det paa Torvet. Da kunde det ogsaa hænde sig, naar vi havde Raad til det, at Mo'er kom hjem med en lille Gris i en Sæk paa sin Ryg. Paa saadan en Dag var det ikke alene Glæden for den Toøres Sukkerkage, der som Regel vankede, naar Mo'er havde været i Odense, men ogsaa for den nye Gris. Den blev da sluppet ud paa Gulvet inde i Stuen, for at vi rigtig kunde se, hvad Kulør den havde, om det saa ud til, at den var levedygtig, og om den kunde spise ene; naar det saa

var ovre, kom den paa Sti, og efter sin lange og besværlige Rejse ind til mere rolige og alvorlige Dage.

Hen over hver Seng laa en Jagtbøsse. Fa'er var nemlig ogsaa noget af en Nimrod, dog mest paa stille Maal eller Slump. Naar han saa mente, at det lille Jagtrevier, han havde, skulde gennemsøges, gik han hen og tog en af Skyderne ned, var den ikke ladt, skulde den jo lades. Krudthorn, Haglpung og Fænghætter kom da frem, og var den ladt skulde Pistonen jo grundig efterses. Det var da med stor Begejstring, at vi Drengene iagttog disse Eksperimenter. Naar Kanonen saa var i Orden, kunde der startes. Vi fulgte da Jægeren med Øjnene hjemme fra saa langt vi kunde, blev vi saa ved Hegn og Krat skilt, saa vi ikke kunde følge ham længere, og vi en enkelt Gang i det fjerne hørte et Skud, da var det med Længsel, vi ventede at se, hvad Udbyttet havde været, og det bestod som Regel af en tom Bøsse; men enten det gik saa eller saa, var der dog de fleste Gange en Jagthistorie at berette, og den faldt gerne ud til Gunst for Jægeren. Naar han ikke fik det, han skød efter, sagde han vel nok for det meste: „Hagl fik den.“ Efter saadan en Jagtudflugt var der vel nok i de fleste Tilfælde Stof til Samtale flere Dage efter.

Nej, hvad der angaar en smuk Jagtbedrift, da har min Morbroder en Gang præsteret en saadan. En Dag, han gik paa Jagt mellem Re'en og Lindevedgaard, anskød han en Hare, og i det samme kom en Kongeørn sejlene og slog ned paa Haren og vilde tage den, men et velrettet Skud fra Morbroders Bøsse gjorde Ende paa Røverens Liv; det var en Kammerat med et Vingefang paa $3\frac{1}{2}$ Alen. Den blev solgt til Udstopning og i flere Aar stod den udstillet i en Butik paa Vestergade i Odense. Haren blev solgt for ni Mark og Ørnen for fire Rigsdaler, saa det var mere end i en Henseende en righoldig Jagtudflugt.

Stadsstuen var en stor trefags Stue, hele Husets

Dybde igennem, med to Karm Vinduer i den nordre Gavl ud til Haven. Indvendig var der i disse Vinduer, i Felter med Ruderne, anbragt svære firkantede Jernstænger, uden al Tvivl i den Hensigt at stænge for Tyve og Røvere, men ved Tanken paa eventuel Ildebrand, blev de dog omsider fjernet. Herinde var der Lergulv, og omkring ved Væggene stod forskellige gamle Møbler, Kister, Skabe, Dragkiste, Kommode o. s. v. samt en Seng, to eller tre, hvor vi Børn laa, efterhaanden som vi blev modne til at komme ud fra Fa'er og Mo'er. Efter saadan en Overførelse fra Sovekammer til Stadsstue, har der vist i Begyndelsen, mere end én Gang, naar alt var lukket og slukket, formet sig noget spøgelsesagtigt for os inde i den store, gamle Stue med de gamle Møbler. Ja, hvor tit har vi ikke puttet os langt ned under Dynen her om Sommeren for ikke at se Lynene fra en forbitrukken Tordenbyge, og om Vinteren for at holde Varmen. Ja, naar det var streng Vinter, var det ikke saa sjælden at se Rimfrosten sidde indvendig paa Væggene, men det gik jo endda, naar vi havde faaet Sengen lunet lidt op med Varmesten, og Mo'er havde puttet os ned i varme Stykker, da gjorde det ikke saa nøje selv om Stormen med sin Fanfare i vild Tempo piskede Sneen i hvirvlende Dans omkring Stuehjørnet.

Ja, vi havde nemlig en dygtig og god Mo'er til at passe, pleje og hygge om os.

Ad en Dør til venstre i Forstuen over en høj Dørtærskel kom man ind i Bryggerset, det var to Fag stort med en Karm Vinduer ud til Gaarden. Gulvet var her som i Forstuen af Kampesten. Herinde var en stor, aaben Skorsten, Bagerovnen og Bryggerskedlen. Om Sommeren blev vor Mad lavet i Skorstenen paa en Trefod. Her har været kogt mangan god Gryde Grød og bagt mangan god Pandekage. Nogle af de store Dage i Bryggerset var, naar der skulde bages eller slagtes. Naar der skulde

bages, kom Dejgtruget paa Plads om Aftenen, som der skulde bages Dagen efter. Dejgen blev da lagt og henstod Natten over for at hæve. Dagen derpaa skulde Mo'er tidlig op for at ordne Dejgen og Fa'er for at begynde og fyre i Ovnen, naar den saa havde været klar en Time, var den lige til at modtage de opslaaede Brød, og en—to—tre, saa var de placeret i Ovnen. Det var ikke saa sjældent, naar der bagtes, at vi fik Mo'er til at lave os nogle Knækkager, saa var vi Børn lige med, og det var vi ogsaa om Aftenen, naar vi skulde i Seng, for Brødene blev nemlig, naar de kom ud af Ovnen, lagt paa Sengene, og var det saa kold Vinter, da var der nok værd at putte.

En Dag af Rang var det, naar Grisen skulde slagtes; flere Dage forud skulde der bestilles Slagter, det vil sige, det var Karen, en Kone, som gik ud at slagte for Folk; det var jo rigtignok for en Kvinde en mærkværdig Profession, men, hvad det angaar, lod hun sig ikke dupere af manges Mand. Naar Dagen saa var berammet, begyndte vi vel nok saa smaat i Tanken at smage paa de lækre Sulevarer.

Endelig oprandt den med Længsel ventede Dag. Tidlig om Morgenen før det endnu var Dag, var Karen mødt; men først, naar lidt Mad med Snaps og Kaffen var indtaget, og Fa'er med Karen havde taget et Svingom paa Gulvet, kunde Exekutionen tage sin Begyndelse; naar de saa var gaaet ud, puttede vi Børn os ned i Sengen og lyttede efter, naar Gyssebassen drog sit sidste Suk; naar det saa var vel overstaaet, var det omsider bleven Dag, da var det paa Tide, vi kom paa Benene for at se paa denne vældige Operation, det gjaldt jo om at faa smagt paa Varerne den samme Dag, og det fik vi vel nok som Regel, f. Eks. i Form af Blodpandekage eller Blodpølse. Nu var der da Sul i Huset for en lille Tid igen. Det var nemlig ikke hvert Aar, vi havde en Gris at lægge i Saltballien, saa det var

ikke saa underligt, om en saadan Dag blev imødeset med glad Forventning.

Ad en smal Slippe forbi Bryggerskedlen og Ovnen førte en Dør ud til Haven, og en lige for, lidt op ind til Bedstefa'ers Stue; det var en tofags Stue med to Karm Vinduer ud til Gaarden, Bræddegulv og et lille Kammer i Baggrunden. Det var Aftægtsstuen; den har ogsaa siden flere Gange været lejet ud, og de sidste Aar, vi var i Huset, boede vi her. I sin Tid stod en stor Seng i Krogen henne ved Ovnen, den stak nemlig noget af sin store Mave herind, og imellem Døren og Sengen stod en stor firkantet Kakkellovn med et vældig stort Knærør midt paa, som ledte Røgen ud i Skorstenen; siden blev her sat et Komfur, saa Mo'er dog omsider slap fri for at ligge i Skorstenen og lave Mad.

Hen under Vinduerne stod Bordet, og ved hver sin Ende af dette sad min yngste Broder og jeg en Gang; han sad og fingererede med en Revolver af temmelig svær Kaliber, han skulde ogsaa sigte efter mit Øje, for at jeg kunde se, om han sigtede rigtig. Naa, det var vi bleven færdig med, men allerbedst som vi sidder, og jeg aner ikke noget usædvanligt, lød et Skud. Stor Forskrækkelse. Han naaede lige at sige over til mig: „Sig, jeg skød efter Graaspurve ude i Gaarden“ som Mo'er kom ind fra Bryggerset og sagde: „Men hvad var dog det?“ Ja, det var jo gaaet saadan og saadan til; men da vi igen var ene, fik jeg den rette Sammenhæng at vide. Han havde siddet og sigtet efter Krogen til Stormhaspen i Vindueskarmen, og ret ved Siden af denne sad Projektilet; først længe efter blev det vitterligt, hvad der den Dag var passeret i Bedstefa'ers Stue, men siden har vi vistnok mange Gange med Gru tænkt paa, hvad det vil sige letsindigt at omgaas Skydevaaben.

Mine Brødre var ogsaa Jægere ligesom Fa'er og med samme Held.

Noget af det første, min yngste Broder anskaffede

sig, da han var konfirmeret, var en Jagtdoublet, og da en Tid var gaaet, vilde han ogsaa gerne have en lille Jagthund, hvad han ogsaa fik, skønt vi havde en god Hushund. Ja, god og god, det var jo rigtig nok en glubsk Krabat, men det var til Tider heller ikke af Vejen, naar de færende Svende ubuden og for at faa gratis Husly om Natten vilde snige sig ind i Udhusene, hvad de alligevel flere Gange har gjort. Til Eksempel skal her nævnes nogle Tilfælde for at bevise, det ikke var lutter Behageligheder at bo tæt ud til den alfare Landevej.

En Nat, da alle laa i tryk Søvn, var en Mand kommen ind og stod tæt op til Fa'ers Seng og spurgte om Vej til Kristen Kolds Højskole i Dalum ved Odense. Da Fa'er vaagner, og ser en Mand staar der, blev han jo, hvad ikke var saa underligt, noget forbavset. Med et Sæt var han ude paa Gulvet, og da det viste sig at være en skikkelig Mand, gik Fa'er med og viste ham Vej. Den Aften havde Gangdøren vist ikke været tilbørlig stænget.

En anden Nat kunde vi forstaa paa vor Hund, der fo'r frem og tilbage i Slippen mellem Husene, at der maatte være noget usædvanligt paa Færde. Fa'er tændte da Lygten og gik ud for at se, hvad der var i Vejen med Hunden. Jo, ganske rigtig, omme i den ene Skraakove havde en Bisse lagt sig til Ro for Natten, og da han blev purret ud, var han ikke helt fri for at give ondt af sig.

En tredje Nat havde vi haft Indlogerende paa et Kornlad i Tærskeladen; det blev først opdaget Dagen efter, men da kunde det ogsaa tydeligt ses, at der havde været fremmede om Natten. Der fandtes ogsaa en Tændstikæske, og hvem ved, maaske de har ligget og røget Tobak eller delt Tyvekoster.

Som let forstaaeligt er, var det ikke saa mærkværdigt om der skumledes noget paa, hvad der mon nu kunde være paa Færde, naar Hunden om Natten begyndte at røre lidt livligt paa sig.

Som sagt nu havde vi to Hunde, og mere end een havde vi ikke Raad til at holde. Nu gjaldt det om ved passende Lejlighed at faa den ene attraperet, og det skulde selvfølgelig være den gamle, selv om vi havde faaet den kær, og det var en god Hushund, var den dog ikke helt fri for at være farlig for sine Omgivelser; det var nemlig lige i Cyklernes Opkomst, og Cyklister vilde den paa ingen Maade forlige sig med, og paa dette Omraade havde den mere end en Kåmalitet paa Samvittigheden.

Vort gamle Postbud var den ogsaa en Hader af, og havde vel nok flere Gange mere eller mindre gjort Bekendtskab med hans Egespir; dog naaede den alligevel en Gang at flænge hans ene Bukseben ned, men gamle Niels var en skikkelig Mand, og da han havde faaet sine Bukser syet sammen, kunde den passere.

En Dag, min Broder, en Søster og jeg var ene hjemme, skulde gamle Mulle skydes; den blev saa tøjret ude i Haven, og et Skud i Panden og et i Brystet gjorde Ende paa dens Liv; den maatte da falde for det Vaaben, den mest af alle havde Respekt for, den var nemlig saa bange for en Bøsse, at man blot behøvede at sigte efter den med en Kæp for at faa den til at luske af. I Marken uden for Havehegnet blev gravet en Grav, og her blev gamle Mulle stedet til Hvile, og jeg formoder, hvis Wessel skulde have skrevet en Gravskrift over den, at den vilde have kommet til at lyde omtrent saaledes:

Her hviler Mulle, den arrige Laps.
Han fik Klaps,
men da det ikke nytted,
han maatte fra Verden flytte.

Da de andre kom hjem, blev der selvfølgelig ikke lige straks snakket op om, hvad vi havde gjort, men skjule det i Længden kunde vi jo umulig gøre, og det var heller ikke Meningen; men blot siden paa

en saa lempelig Maade som mulig fortælle det. Og det varede ikke længe, før gamle Mulle blev savnet, og der maatte da aflægges en fuldstændig detailleret Redegørelse for at bevise, om det hele var foregaaet paa en betryggende Maade, og da det var overstaaet, blev der jo nok nogen Sorg, men ved Tanken om, at nu havde vi da ikke den Galfas at passe paa længere, var den snart ovre.

Imidlertid, det var Bedstefæ'ers Stue vi kom fra, og med den slutter Lokaliteterne i Stuehuset, kun skal endnu her bemærkes, at gibsede Loftet, tapetserede Vægge og olierede Gulve kendtes ikke her. Det var Bjælkeloftet, hvidkalkede Vægge og sandstrøede Gulve. Dørene var ikke med Fyldninger, men med Revle, som de i Almindelighed brugtes i Udhuse. Lukket var Klynke, Krampe eller af anden forskellig Slags.

I Stuehuslængens sydlige Ende var der Stald med Plads til tre Køer og en Hest, samt Foderlo med Opgang til Loftet, hvorpaa blev opbevaret Korn og Frugt m. m. m. Det fik sin Belysning gennem tre Kviste med en Karm Vinduer i hver, to ud til Gaarden og en i den nordre Gavl ud til Haven. I den søndre Fløj var der Vognport og Tørvehus, og i den nordre Fløj var der Huggehus og Mælkestue, det var et køligt Rum, hvor Mælken om Sommeren blev anbragt. Her henstod ogsaa Saltballie, Øltønder m. m.

Som en lille Kuriositet skal her nævnes, at foruden en Karm Vinduer ud til Gaarden, sad oppe i den modsatte Væg et lille Vindu med 24 blyndfattede Ruder, siger og skriver fire og tyve blyndfattede Ruder.

I Huggehuset opholdt vi os meget, særlig naar det var daarligt Vejr, eller naar der ikke var travlt med andre Ting; saa blev der lavet forskellige Brugsgenstande, saasom River, Plejle, Skuffer, Skovle, Klaptræer, Tøjrstager og meget andet. Vi havde nemlig efter Datidens Forhold paa Landet et godt Huggehus med Høvlebænk, Skruestik og mange forskellige Slags

Værktøj. Der var to Karm Vinduer, en ud til Landevejen og en ud til Haven. Herinde var ogsaa Husets Brønd. Fløjen var i sin Tid bleven bygget over den.

I Tærskeladen var der to Lad, et i hver Ende, til Indavling af de forskellige Kornsorter, og midt imellem disse Lad var Tærskeloen.

Nu haaber jeg, mine Læsere, at I har faaet en nogenlunde Forstaaelse af, hvordan et gammelt Bondehjem paa Landet, ude og inde, saa ud, og jeg vil derfor gaa over til at fortælle lidt om, hvorledes Tiden gennem et Aar forløb for os her ude.

Jeg mindes Livet
fra Barndomstiden
i Blomstervang:
hvor Bækken risler,
og Solen skinner,
og Lammet leger til Fuglesang.

Did hen jeg søgte
i Tanken tit.
for ret at dyrke
de Minder kære.
Jeg dem ej bytte saa gerne vil
for Verdens Kogl og Gøglespil.

Naar de sidste grinende Rester af Vinterens Sne-driver i Grøfter og ved Hegn laa og løb ud i det bare Vand for Foraarssolens Varme, da havde vi den mørke Vinter bag os og den lyse, forjættende Sommer liggende foran os; det var Brydningens Tid, der slaaer Bro fra Vinter til Sommer, den aabnede os Udsigten til Sommeren, men endnu kæmpede Sommer med Vinter, men Sejren var dog Somren vis, og for hver Dag, der gik, maatte Vinteren vige. Ja, det var i den Tid, at Somren blev til, og med den blev der saa smaat begyndt at pusle i Have og Mark.

Foraarstiden var absolut rigest paa vekslende Begivenheder. Haven skulde som en Begyndelse pudses lidt op til den forestaaende Paaskehøjtid og i Marken skulde Muldvarpeskudene skydes, og der blev grøftet og gærdet.

Naar Søn- eller Helligdage saa oprandt med straalende Solskin og høj blaa Himmel, da var det nok værd at dase den lidt af i Læ af Husets Væg; saa passiarede de voksne, medens Børnene hoppede Paradis og drev Top, og naar saa Stæren tillige ved sin Kasse paa Ladens Gavl efter den lange Rejse hjem fra fremmede Lande, fløjtede sin Pris ud for den smukke danske Natur med sin Rigdom af blomstrende Frugttræer, grønnende Bøge, spirende Marker og Enge, og Hønen tøjret ved sit ene Ben, moderlig klukkende til sine pippende Kyllingbørn. Ja, og de allerkæreste smaa Lam dansede paa Grøftekanterne, medens deres Moder flittigt gnavede de første sparsomme Græsspirer. Eller se Storken komme sejlene i sin høje, kredsende Flugt for at udspejde sig en Plads, hvor den efter en sagte Dalen i Glideflugt kunde lande glat for derefter i sin spankende, majestætiske Gangart at søge sig en lækker Padde. Ja, da var det Foraar; og naar Gøgen saa, fra den nære Skov, med sit Kukkuk havde kvitteret for den idylliske Fred, som da kunde hvile over Landskabet, forstaar kun den at savne, der en Gang har ejet den, og som siden maatte undvære den.

Imidlertid gik Tiden sin sædvanlige Gang, der blev gravet, plantet og revet, og der blev kørt Gødning, pløjet, saaet, harvet og tromlet, og naar der saa var tilsaaet og alt var klappet og klart, var der til Høst en Tid, der gik med forskellig Slags Arbejde, saasom Tørveskæring, Roearbejde, Høslet og saa videre.

Hvad kan vel tænkes mere henrivende end i smukt Vejr, spådserende i Skoven ved Pinsetide, nynnende paa Verset af Povl Møllers Sang:

Under lyse Bøge den danske Bejler
 med sin herligt voksne Pige gaar.
 Over deres Hoved Maanen sejler,
 Svanen i det klare Vand sig spejler.
 Nattergalen højt i Busken slaar.

Eller ved St. Hansdag, medens Lærken jublende
svinger sig højt op mod den lyseblaa Himmel, at
ligge ved en duftende Høstak og nynne paa et andet
Vers af samme.

Kunde du ved Guld og Sølv at love
købe dig en nordisk Kvindes Tro,
købe dig et Pust fra Søens Vove,
købe dig et Ly af Tules Skove
og en Kløvermark til Middagsro.

I de lyse Nætters Tid med lune Sommeraftener,
naar Padderne mellem Kærets Rør, kvækkede og
Mosekonen stod i sit dampende Bryg for at skjule
Elverpigernes koglende Dans, at ikke de unge Karle
skulde vove sig for langt ud i Mosen og sørgelig
omkomme, da var det med Velbehag, efter at have
spist Nadver, at kunde sidde paa Grøftekanten og
nyde sin Aftenpibe, til man skulde ind i Seng.

Da vi ikke holdt Hest, havde vi andre til at pløje
for os, og for dette maatte der Aaret igennem gøres
mange Pløjedage, og af disse faldt der ikke saa faa
i Høsttiden. Da var det ikke Fa'er alene, der skulde
paa Arbejde, men Mo'er maatte ogsaa med; det
gjaldt jo om at møde med et helt Jærn.

Naar Leen for Strygen klinger,
da er det Høst.
Kom da du Karl og Pige
og tag en Dyst.
Det gule Korn skal mejes
og lægges om i Skaar,
bag efter kommer Bindersken
og gi'r det Guldskaerf paa.

Og S sammensætteren
dem rap vil stille hen
i Travers lange Rad,
hvorvidt man siden da
saa fro og glad
i sluttet og harmonisk Lag
med Velbehag
kan spise Mellemmad.

Der tiskes da og gantes
 om dit og om dat,
 om Karlens nye Træsko,
 og Pigens Flagrehat.
 Ja, jeg har nye Træsko.
 og Hatten din er god,
 skal vi da i Forening
 snart sætte fælles Bo.

Men siden først han Svaret fik
 paa Spørgsmaalet sit
 om Aftenen paa Toftens Grønsvær
 til Harmonikamusik;
 der blev da Pagten sluttet
 og i Valsen danset ind,
 og snart var de forenet
 i Ægteskabets Spind.

Saa blev Hus og Hjem, Kreaturer og de mindre Børn overladt til de størres Varetægt. Det var da ikke saa underligt om saadanne Dage for os derhjemme kunde blive noget lange. Særlig kunde Tiden være lang, naar vi en sen Høstaftenen paa Landevejsgrøftens Rabat med et lille, klynkende Barn sad i lyttende Forventning om Fa'er og Mo'er dog ikke snart kom. Naar Skumringen da var falden paa og Høstvinden drog sit Suk gennem Poppelpilens raslende Blade, har der vist tilligemed gennem os gaet en skælvende Gysen. Hørte vi saa omsider i det fjerne Sang, Musik og munter Tale, da var Forløsningens Time slaaet, og der blev Liv i os, for saa vidste vi, at det var Ungdommen, der fulgte Fa'er og Mo'er hjem. Naar de saa var kommen ned til, hvor vi boede, kunde det nok hænde, at Fa'er maatte ind og hente Violinen ud og spille for dem; der blev da danset paa Landevejen, saa der stod en Støv omkring; men snart maatte Ballet hæves, for Dagen efter var der atter en Dag, og naar de saa til Slut havde givet Fa'er et Hurra for Musikken, drog enhver til sit.

Havde Mo'er lidt Godter med hjem til os, og vi var puttet i Seng, da var den Dags Sorger og Be-

svær snart glemte, og alle sov ind i Søvnens trygge Favn, for den næste Morgen at begynde forfra igen.

De Dage, vi selv skulde høste og køre Korn, var for os ganske Føst- og Højtidsdage, særlig naar der kørtes Korn, da fik vi Lov at køre med paa Høstvognen og somme Tider ogsaa paa det høje Kornlæs.

Det var da med et taknemmeligt Sind, naar man efter at der var indavlet, kunde lukke Laden for en fyldig Høst; men gik man saa hen, naar Solen i Vest sank ned bag guldrandede Skyer og Nymaanens Sejl stod lavt omme over Bakkerne, og saa ud over de tomme Agre, da var det vel nok ikke helt uden Vemod, ved Tanken paa den lange, mørke Tid, der nu forestod: men iøvrigt var, mener jeg nok, Efteraaret en meget tiltalende Tid med sin flyvende Sommer og flimrende Spind hen over Markerne; Skoven begyndte at falme, Storkene samledes paa Bondens Lade til Flyveøvelse, før den lange Rejse bort til fremmede Lande, og Stærerne i stort Kor sad i de lange Pile og sang af fuld Hals i vilden Sky, da kunde Skoven vist passeres med lige saa rigt Udbytte som paa den mest straalende Foraarsdag.

I Dag gik Jagten ind,
man hører Bøsser knalde,
det laver stort Rabalder,
de Agerhøns de skal nu falde.

Naar Skumringen saa falder paa,
der bli'er da kaldet sammen
for ret et Skøn at kunne faa,
hvor mange der i Dagens Løb mon ramle.

Lad os saa puste en liden Stund,
maaske det bliver den sidste.
I Morgen staar atter den brogede Hund,
da vil maaske Livet vi miste.

Og Haren over Grøften sprang
for sig et Sæde at finde,
hvor den for Natten sidde kan
i Ly for skarpe Vinde.

Ved Aæns Bred en Tue stod
 imellem Ellepurre;
 der fandt den da for Natten Ro,
 hvor ret den kunde kukkelure.

I Dag jeg gik dog Ram forbi,
 men vil det vare længe,
 før jeg i Tasken puttes ned
 og op paa Væggen hænges.

Naar Efteraarssæden var saaet, Kartoffler og Roer optagne, hjemkørt og nedkulet, da var med det samme Efteraarpløjningen i fuld Gang, og naar den saa var forbi, da tog de Hjemme- og Indendørs-Arbejder og Sysler først rigtig sin Begyndelse, saa kunde man fra Loerne høre Plejlenes muntre Takt, og de lange, hyggelige Aftener med Lampen tændt og Ild i Kakkelloven begyndte. Kvinderne kartede og spandt, Mændene snittede og røg Tobak, og Børnene gjorde deres Skolesager.

Paa forskellig Tid i Løbet af Efteraaret blev der som Tak for Høsten holdt Høstgilde.

Naar Kornet var vel af Marken, blev Kreaturet sluppet løs, da kunde man til langt ud paa Efteraaret om Aftenen høre Hyrdedrengens langtrukne Hop, Hop, naar Kvæget skulde samles og drives hjem paa Stald.

Omsider naaede man Aarets korteste Dag, og med den begyndte Vinteren, og saa kom Julen med sine Glæder og Goder. Juleaften blev der spist Risengrød og Æbleskiver, og Julemorgen kunde der paa Sengen vanke et langt Stykke Hvedebrød med rigtig Svinefedt og Salt.

Til Julens store Begivenhed hørte Skolens Juletræ, det var aktuelt længe før og efter, den Gang var det nemlig ikke som nu, hvor omtrent hvert Hjem har sit Juletræ.

Nytaarsaften da var der lige Slav i den. Tidlig paa Aftenen begyndte Børnene at slaa Potter paa, og noget senere hen gik Mændene omkring til

Venner og Bekendte og skød Nytaar ind for hinanden. Det var da ikke altid enkelte Skud, der faldt; men undertiden hele Salver.

En Gang var min Morbroder med at skyde Nytaar ind for True, den gamle Vejmand, som boede nede i Hospitalet. Først efter at han ved et Skud var lokket ud, gav de Fyr, og gamle True sagde da: „Nu har jeg S . . . s . . . mig aldrig været i saadan en Ild før.“

Naar det bragede med Potter eller Skud, blev der raabt ud: „Vær saa god og kom ind og faa en Æbleskive!“ og vedkommende kom da ind og blev trakteret med Æbleskiver og Drikke som god, gammel Skik var.

Som det gamle Ord siger, naar Dagene længes, og Vinteren strænges, hvad der de fleste Gange vel nok var Tilfældet, da kunde det undertiden for mange se meget trist ud.

Naar Blæsten mod tilfrosne Rude slog
og gennem Sprækkerne peb,
det tit var mørkt i Fattigfolks Bo,
for Varme og Føde det kneb.

Ja Vé, den Samfunds Økonomi,
hvor Gods og Guld ligger stille,
naar Fattigfolk i usle Vraa,
saa gerne arbejde vilde.

Ja, har man saa godt som ikke Vinter nu, saa har man før haft streng Vinter med Frost og Sne, f. Eks. naar Vinduerne var tilfrosne hele Døgnet igennem og man ikke kunde se ud før man havde aandet et Hul paa Ruden, stod Himmel og Jord saa tillige ud i et i en forrygende Snestorm, var det dog ikke uden Interesse, naar blot man havde det lunt inden Døre.

Naar der var Togstandsning paa Sydfyenske Jernbane, da maatte Posten mellem Odense og Svendborg besørages pr. Slæde. Jeg husker saaledes en Gang, Landevejen laa med vældige Snedriver over,

at Posten kom og skulde igennem, Postillonen blæste paa sit Horn til der kom Assistance; men da den ikke kunde føres længere ad Landevejen, maatte den ind over Markerne for at komme videre frem. Under saadanne Forhold var der Vagt ude for at hjælpe Folk igennem, som nødvendigvis skulde passere.

Efter en veritabel Snestorm havde Landskabet ganske skiftet Fysiognomi, og naar Sneøserne havde ryddet Vejene, kunde disse passeres som lange Hulveje med høje Snevolde paa hver Side, der blev da livligt med Slæde- og Kanekørsel, og Egnen genlød af Bjælde- og Klokketklang.

Til en af Vinterens Attraktioner hørte Fastetavns Mandag med sine Løjer og Spektakler af forskellig Art. Katten skulde slaas af Tønden, Potten i Stykker osv. osv. Traf det sig saa, at store Stine nede fra Hospitalet, noget af en gammel Original, kom ind, naar hun gik til eller fra Kroen, da sang hun med sin monotone Stemme følgende Vers:

Somme elsker Sommeren for Fuglens Frydesang;
 men jeg elsker Vinteren, for Natten er saa lang.
 Somme elsker Pigerne for de er som en Rose;
 men jeg elsker Konerne for de gi'r mig noget i min
 Pose.

Hun skulde nemlig en Gang daglig, hvordan Vejret saa end var, hente en Pægl Brændevin til sin Mand, for hvis der kom hjem til flere Dage paa en Gang, slap det vist for tidlig op. Naar Vestenvejret, med Storm og Slud, stod haardt paa, gik hun nede i Landevejsgrøften i Læ af Hegnet.

Ja, Kampen for Tilværelsen kan undertiden være haard. Stine har før sagt: „Jeg har prøvet at tjene baade Gud og Satan, jeg ved nok hvilket det bedste er.“

Og lad os saa haabe, at Gud blev den sidste, som gamle Stine tjente. Thi Livets store Betingelse er at kunne sige Verden ret Farvel.

Efter at der var optærsket, blev der stivet Pile og skovet, savet, kløvet, hugget og stakket Brænde,

naar det saa var forbi, da var man lige til at modtage Foraaret.

I den dejlige Foraarstid, den 3. Maj 1897 flyttede vi fra vort gamle Hjem paa Højby Mark til Odense, hvor vi kom til at bo paa Heden, lige over for den gamle Markedsplads. Der var jo, hvad Gøglet angaar, saa godt som Marked hver Dag hele Sommeren igennem, saa der var noget for mig til Tidsfordriv, som kun skulde se at faa Tiden til at gaa.

Men selv om der i Købstaden var nok at kigge paa, skal jeg dog aldrig nægte, at naar det traf sig, jeg kom uden for Byen og saa ud over Markerne langt ude i Horisonten, da drog jeg i Tanken paa Langfart bort fra Købstadslivets pulserende Døgnrummel ud til de hjemlige Egne; men der var en, der fik at føle, hvad det vil sige at staa ene tilbage med stækkede Vinger, naar de andre af Kuldet fløj ud.

Ja, nu har jeg paa nært Hold lært baade Landliv og Købstadliv at kende, og tror jeg nogenlunde forstaar at værdsætte begge, blot tænke sig, hvad Forskel der er for en Industriarbejder og en Landarbejder. Den første med sit Fabriks- og Specialistarbejde, og den anden med sit gennem hele Aaret vekslende Arbejde. Der saas, og det gror, der høstes, og det kommer Folk tilgode. Ja, hvor sundt maa det ikke være, baade for Sjæl og Legeme at arbejde her ude i Naturens store Værksted; hvor der er saa mangt og meget, som vor gode almægtige Gud taler til os ved, det være sig enten Storm eller Stille, Lyn og Torden, Sommer eller Vinter. F. Eks. lad os en stjerneklar Aften, naar Himlen i sin dybe højtidsfulde og rene Majestæt, hvælvende kupler sig over os, skue ud i Universet og se alle disse Kloder, eller en Nat, naar Lynet blændende flænger Tordenskyen, og Tordenen skraller, som om tomme Høstvogne kørte gennem gamle Porthvælvinger. Skulde en Fritænker da træde frem, ja, selv om det er en lærd Mand, Professor eller Videnskabsmand, og sige:

„Forundre dig ikke, det er kun Naturen“. Ja, selvfølgelig er det Naturen; men tro blot ikke, at den er guddløs. Da han hverken kan bevise en Begyndelse eller en Ende paa den Natur, han snakker om.

For ikke saa længe siden læste jeg, hvad Videnskaben ikke ved: „Hvorfra faar Solen sin Varme, Rosen sin Duft osv. osv.“

Ja, Troen paa Gud bestyrkes i Almindelighed paa det, man ved; men i Særdeleshed paa det, man ikke ved.

Ja, hvor smaa kan vi Mennesker, Jordens mest bevidste Skabninger, ikke føle os, naar Naturkræfterne i sin Vælde rører paa sig. Eksempelvis kan her nævnes Paaskemorgen 1913 med en saa veritabel Torden, og paa en saa usædvanlig Aarstid. Ja, en saa højtidelig, storstilet og smuk Paaskemorgen var, mener jeg nok, som skabt til Andagt. Jeg stod ved Vinduet og saa ud over Haven og Aaen, ud paa den østlige Morgenhimmel for at iagttage Vejrets Forløb, og jeg maatte uvilkaarlig med det samme komme til at tænke paa Jesu Opstandelse, og i Forbindelse hermed paa den dejlige, gamle Paaskesalme, der lyder saaledes:

Jesus lever, Graven brast.
Han stod op med Guddoms-Vælde,
Trøsten staar som Klippen fast,
at hans Blod og Død skal gælde.
Lynet blinker, Jorden bæver,
Graven brast og Jesus lever.

Jeg har vundet, Jesus vandt.
Døden veg for Livets Sejer.
Lyset Mørkheds Fyrste bandt.
Frihed jeg ved Jesus ejer.
Aaben har jeg Himlen funden,
Jesus vandt og jeg har vundet.

Ja, jeg tror, at den Paaskemorgen vil for mig, saa længe jeg lever, staa som et kært Minde.

Ja, som Strofen lyder:

Mindet lader som ingenting,
er dog et lønligt Kildespring.
